

Catechisanten (1993)

Sieth Delhaas

Bijeenkomst ouders van catechisanten te Andel, 1983

Geachte dames en heren,

De kerkeraad van deze gemeente ben ik erg dankbaar, dat zij mij de gelegenheid geeft om met u, ouders van mijn catechisanten, en hopelijk ook andere belangstellenden in contact te komen.

Toen de kerkeraad mij in de loop van vorig jaar vroeg of ik voor één winter de catechisatielessen wilde waarnemen, heb ik dat graag gedaan. Tegelijkertijd was ik mij er heel sterk van bewust, dat ik de kinderen in uw gemeente mee ging opvoeden, terwijl ik eigenlijk niets van hun achtergronden, hun leefmilieu af wist. Een onzekere basis om op te werken zou je kunnen zeggen. Aan de andere kant werd mij uit een gesprek met enkele kerkeraadsliden duidelijk, dat de meeste van mijn toekomstige catechisanten een vorm van middelbaar onderwijs volgden, die hen buiten de haven van gezin- en dorpsomgeving brengt als een verkenningstocht voordat de definitieve afvaart op eigen kompas, begint.

U zult wel gemerkt hebben vanuit die verschillende scholen komen vreemde klanken en nieuwe waarheden uw huis binnen. Klanken en waarheden, die niet alleen voor het kind, maar ook voor u zelf nieuw zijn. Niet vertrouwd met al het oude wat u zichzelf hebt eigen gemaakt en waarin u het kind hebt groot gebracht. Die nieuwigheden van een school zijn nog wel te slikken en ouders hopen altijd, dat zoiets van voorbijgaande aard is en dat het kind wel weer op de oude koers komt te liggen.

Daarom is het des te verontrustender als uw kind ook van de catechisatie thuis komt met klanken en waarheden, die u niet vertrouwd in de oren klinken. En terecht spreken ouders daarover de kerkeraad aan omdat zij de vrouw, die hun kinderen in opdracht van de gemeente verder moet helpen op de weg van bijbel en geloof, niet kennen en niet weten wat zij van haar verwachten kunnen.

Daarom ben ik blij, dat wij elkaar vanavond kunnen zien, elkaar vragen kunnen stellen en elkaar zo op waarde kunnen schatten.

Voordat we aan vragen toekomen, denk ik dat het goed is om samen nog eens na te gaan waarom er catechisatie wordt gegeven.

in de jongste christelijke kerk, zo'n. 2000 jaar geleden hebben de gemeenten catechese gegeven om bekeerde heidenen de leer van de kerk duidelijk te maken, voordat zij konden worden gedoopt. Later heeft de kerk dat onder jongeren voortgezet.

Het meeleven van de ouders en de betrokkenheid bij het kerkelijk gebeuren is daarbij erg belangrijk. De kerk met die catechisatielessen jongeren voor te bereiden op een volwaardig lidmaatschap van de kerkelijke gemeente. Een

gelovig mens, dat binnen die gemeente uit eigen overtuiging een plaats wil innemen en een taak op zich wil nemen overeenkomstig de eigen gaven om namens de gemeente van Jezus Christus in de wereld te werken als medewerker van God. Dat is het uiteindelijke doel van de catechisatie.

Als de kinderen op een bepaalde leeftijd naar deze lessen komen, hebben zij van u als ouders al heel wat mee gekregen. Moeders hebben hen het eerste gebed geleerd, het verhaal van God zoals Israël dat beleefde hebben zij in allerlei toonzettingen, thuis en op de christelijke school gehoord.

Op de catechisatie is het de taak van de catecheet om de jongeren **b e t e r** te leren geloven. En met dat ‘beter’ bedoel ik, dat je, net zo goed als je je voorbereidt op de uitoefening van een vak in onze samenleving, je ook moet voorbereiden om een goede gelovige te zijn.

Wanneer twee mensen verliefd op elkaar worden, weten ze vaak niets van elkaar, maar als die relatie zich verdiept, ze er over gaan denken een verbond voor het leven te sluiten, dan is het een noodzaak om zoveel mogelijk van elkaar te weten, elkaar van buiten, maar vooral van binnen te leren kennen, anders heeft dat verbond geen levenskansen.

Zo gaat het ook met God. God heeft zich in de bijbel, vooral in de gestalte van Jezus Christus en zijn werk aan ons bekend gemaakt. Ook in de wereldgeschiedenis en in ons eigen leven kunnen wij de daden van God herkennen. Maar wil die herkenning er zijn, dan moeten wij God wel goed kennen. We moeten ons steeds weer op God oriënteren. We moeten tijd voor hem nemen, ons verdiepen in zijn woord, kijken naar Jezus leven. Daaruit alleen leren wij hem kennen. Dat vergt veel tijd. Dat stop je niet met een paar keer bijbellezen en een kerkgang. De bijbel is een boek om samen gelezen, maar vooral om samen besproken te worden. Dat duurt je hele leven voort.

Als je God beter leert kennen en Hem een goede kans geeft in je leven dan leer je ook beter geloven. Dat geloof wordt verdiept en onderbouwd door kennis. En daarmee bedoel ik geen wetenschappelijke of schoolse kennis. Natuurlijk is het geweldig fijn als je de gelegenheid hebt om die te verzamelen en je eigen te maken.

Maar ook de ongeschoolde gelovige kan een kerklerares of -leraar worden voor de meest geleerde theoloog in geloofsvertrouwen en inzicht in Gods bedoelingen met deze wereld.

Bij het verwerven van die kennis uit Gods Woord moeten een aantal regels gevolgd worden om niet op dwaalwegen te raken en Gods spoor bijster te worden. Als we met de Heilige Schrift bezig zijn, moeten we met een paar punten rekening houden.

1. De bijbel is het boek van de kerk. Je moet er altijd samen mee bezig zijn. Elkaar de verhalen vertellen, wat dat verhaal jou doet.
2. De bijbel is een heel oud boek. Het is opgeschreven over een periode van 1000 jaar. Van ongeveer 500 voor tot 500 j. na Christus. Over die tijd wordt steeds meer ontdekt. Bijvoorbeeld de vondst van de Dode Zee rollen in 1947. Je moet op de hoogte blijven van de wetenschappelijke

gegevens. Als men weet hoe de volkeren in die tijd leefden, wordt er meer licht geworpen op het verhaal, wat er bedoeld wordt met een bijbelverhaal. De boodschap gaat helderder klinken, de stem uit het verleden wordt duidelijker.

3. Geloof is altijd een zaak van het hart. De bijbel doet dienst als een geloofsboek. Het gaat niet om er geschiedenis of aardrijkskunde uit te leren, maar 'om ons wijs te maken tot zaligheid (II. Timotheüs 3:15). 'Deze dingen zijn geschreven opdat Gij gelooft dat Jezus is de Christus (Joh. 20: 30 en 31). De bijbel heeft met diepe gevoelens te maken.

Mensen moeten elkaar de ruimte geven voor het hart. Niet zeggen: ik lees het zo dus is het zo. Nee, we moeten samen lezen, samen onderzoeken. En elkaar ruimte geven voor ieders persoonlijke relatie met God. Tenslotte heeft God het laatste woord.

4. Wat wij als westerlingen ook vaak vergeten is, dat de bijbel een Oosters boek is. Op elke bladzijde komen wij de oosterling als verteller tegen. Salomo, de doortocht door de Schelfzee, enzovoort. Wat wil de verteller zeggen: zo'n grote God is onze God.

5. Tenslotte moeten wij niet vergeten, dat wij, in onze tijd, kijken met onze bril. Elke bijbellezer, de jood in de synagoge, vader Augustinus in de jonge kerk, Luther in zijn klooster midden in de stormachtige tijden van de renaissance, de moeder van de schilder Rembrandt op zij schilderij, Abraham Kuyper in de vastgeroeste situatie van de vorige eeuw en wij in onze adembenemende tijd van kernwapens, die onze aardbol op scherp heeft gezet. Al die lezers door de eeuwen heen hebben een eigentijdse kijk op de bijbel.

Als ik deze vijf punten overzie, – steekwoorden herhalen -, dan is het erg gemakkelijk om dit van je af te schudden als moderne flauwekul, want onze voorvaders hebben het ook heel eenvoudig gedaan. We kunnen ons natuurlijk afvragen, of we daarmee de waarheid recht doen. Denken we alleen aan de lengte van de kerkdiensten vroeger, het verenigingsleven rondom de gemeente en allerlei andere bijeenkomsten, die met een pittige christelijke saus waren overgoten.

Maar het is niet terecht om steeds maar op de oude tijden terug te vallen alsof die waarheid alleen geldt. U stuurt uw kinderen na de lagere school ook niet onmiddellijk naar een baas of een dienstje om aan het werk te gaan. We zijn allemaal, ieder op haar of zijn manier met onze tijd meegegaan. Maar we zijn geneigd de bijbel achter ons te laten. We laten die bijbel achter in het donker van het verleden. We geven God niet de kans om Zijn licht, dat door de tijden met ons mee gaat, ook op dat oude boek te laten schijnen.

We houden dat oude boek angstvallig voor de moderne tijd verborgen.

We zijn bang, dat het licht van deze tijd, dat ook van God komt – en dat ons nieuwe ogen geeft om het woord te lezen -, ons onzeker maakt en bang. Daarom houden we dat boek maar weg. We laten het liggen in het donker en als we erin lezen, lezen we het bij het flakkerende licht van de kaars uit voorbije tijden, dat licht is niet helder, onze ogen zijn dat licht onttend. We hebben heldere, elektrische lampen gekregen.

Daarbij leest iedereen allerlei boeken, studeren we, gaan we met de moderne tijd mee. We laten het licht op ons leven schijnen vanuit de 1000-en watt sterke lampen van onze televisietoestellen. Maar de bijbel blijft in het licht van het zwakke kaarsvlammetje. We moeten ons ernstig afvragen of we God zelf niet de kans uit handen nemen om het werk met zijn wereld voort te zetten.

De vraag waarover we vanavond bezig moeten zijn is, denk ik, willen we onze kinderen voorlezen uit een bijbel, die open licht midden in onze gezinnen, midden in onze gemeenten, midden in ons leven en dus midden in de wereld in het stralend zonlicht dat God ons nú geeft.

Of blijven we kiezen voor het kaarsvlammetje?

Waar het bij u en mij om gaat is, hoe geven we de bijbelse boodschap door aan onze kinderen. En dan ontikom je niet aan een vraag aan jezelf: welke kans geef ik de bijbelse boodschap in mijn eigen leven. Wat doe ik er zelf mee? Hoe wordt mijn eigen leven daardoor verlicht en in hoeverre is dat zichtbaar voor mijn kinderen bijvoorbeeld ?

